II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 22 december 1987

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag

(IV/31.846 — Enichem/ICI)

(Slechts de teksten in de Engelse en de Italiaanse taal zijn authentiek)

(88/87/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962, Eerste Verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag [1], laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Spanje en Portugal, en met name op de artikelen 6 en 8,

Gezien het verzoek om een negatieve verklaring en de aanmelding met het oog op een ontheffing van het kartelverbod welke op 26 maart 1986 overeenkomstig de artikelen 2 en 4 van Verordening nr. 17 zijn ingediend door Enichem SpA te Milaan, hierna te noemen Enichem, en Imperial Chemical Industries plc te Londen, hierna te noemen ICI, betreffende de overeenkomsten welke op 12 februari 1986 tussen die ondernemingen zijn gesloten,

Gezien het essentiële gedeelte van het verzoek en de anmelding, bekendgemaakt overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 [2],

Na raadpleging van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities,

Overwegende hetgeen volgt :

I. FEITEN

A. Onderwerp van de beschikking

(1) Deze beschikking heeft betrekking op de overeenkomsten tussen Enichem en ICI krachtens welke, *inter alia,* door hen een gemeenschappelijke dochtermaatschappij wordt opgericht, European Vinyls Corporation, hierna te noemen EVC, ten einde in de sectoren vinylchloridemonomeer (VCM) en polyvinylchloride (PVC) werkzaam te zijn. De beschikking heeft tevens betrekking op de overeenkomsten tussen Enichem en ICI krachtens welke de capaciteit van bepaalde bedrijven of faciliteiten wordt gesloten, verminderd dan wel omgeschakeld.

B. De ondernemingen

(2) Enichem is de dochtermaatschappij voor petrochemie van de Italiaanse staatsholdingvennootschap ENI, die belangen heeft in de energiesector (olie en gas) en een aantal andere industrieën. Enichem is een van de grootste Europese chemische vennootschappen met voornamelijk activa in Italië. Haar omzet bedroeg in 1985 7 644 miljard lire (ongeveer 5 miljard Ecu).

(3) ICI is een Britse vennootschap met belangen in de gehele wereld in een aantal industrieën. Haar voornaamste bedrijf is de chemie ; zij produceert op dit gebied een zeer groot assortiment produkten. Petrochemische produkten en thermoplastics nemen ongeveer een kwart van de concernomzet voor hun rekening (in 1985 10 725 miljoen pond sterling, ongeveer 18 miljard Ecu). De onderneming heeft activa in het Verenigd Koninkrijk en in een groot aantal landen in de wereld ; bijna 80 % daarvan is gelegen in de Lid-Staten.

[1] PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
[2] PB nr. C 217 van 15. 8. 1987, blz. 2.

C. De produkten

(4) De produkten waarop de overeenkomsten betrekking hebben zijn alle derivaten van ethyleen (verkregen uit het kraken van nafta) en chlorine of waterstofchloride (HCl). Het tussenprodukt ethyleendichloride (EDC) wordt eerst geproduceerd door rechtstreeks chloreren van ethyleen met chlorine of indirect chloreren door de verwerking van ethyleen en HCl onder zuurstof. EDC wordt vervolgens gekraakt om VCM te verkrijgen, met HCl als bijprodukt, en VCM wordt gepolymeriseerd tot PVC. Er zijn drie belangrijke typen PVC en van ieder type een aantal kwaliteiten. De drie typen zijn suspensie/massa-PVC (PVC S/M), PVC-emulsie in pastavorm (PVC P/E) en PVC-copolymeren. In West-Europa wordt 83 % van de markt bevoorraad door PVC S/M, 13 % door PVC P/E en 4 % door PVC-copolymeren.

(5) PVC wordt door de fabrikant verder verwerkt tot PVC-verbindingen door een combinatie met verschillende additieven (zoals weekmakers, fillers, stabilisatoren en kleurstoffen) ten einde tegemoet te komen aan uiteenlopende verlangens van de klanten, dan wel onverwerkt verkocht aan een groot aantal industrieën voor de vervaardiging van produkten als kabels, tassen, buizen, flessen, speelgoed, farmaceutische verpakking, keukenuitrusting, schoenzolen, raamkozijnen enz. De verschillende produktietechnologieën van dergelijke artikelen vereisen verschillende kwaliteiten PVC. Een fabrikant moet derhalve de kwaliteiten produceren welke door de klanten voor hun fabricagetechnologie worden verlangd. Een optimaal assortiment voor een aanbod aan de klant is van essentiële betekenis voor een verlaging van de produktie- en opslagkosten en voor een verbeterd concurrentievermogen op de verschillende markten.

(6) De overeenkomsten omvatten de belangen van Enichem en ICI in VCM en alle vormen van PVC, met inbegrip van verbindingen en onvolwaardige materialen en afval die uit de produktie van PVC opkomen, alsmede bepaalde EDC-produktiebedrijven die nauw betrokken zijn bij de VCM-produktie. Drie andere EDC-bedrijven (twee van ICI en een van Enichem) vallen buiten de overeenkomst om geografische of andere commerciële redenen alhoewel het grootste gedeelte van de EDC-produktie uit deze bedrijven aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij wordt geleverd. Geen van de faciliteiten voor de produktie van chloor of ethyleen van Enichem of ICI zal voor EVC gebruikt worden, maar de overeenkomsten betreffen distributie van primaire (esters) en secundaire (gechloreerde paraffines) weekmakers die beide in de PVC-verwerkende industrie worden gebruikt.

D. De markt

(7) Waar vele sectoren van de petrochemische industrie in West-Europa — voornamelijk wat betreft de thermoplastics — te lijden hebben onder structurele overcapaciteit, zijn de fabrikanten in het begin van de jaren tachtig gedwongen geweest wegen te zoeken om hun capaciteit te verminderen hetzij door individuele sluitingen, hetzij door bilaterale afspraken met andere producenten. Een van de consequenties van zulke afspraken is de verdergaande vermindering van het aantal mededingers in elke sector en de neiging naar markten gekarakteriseerd door een oligopolische structuur. Zowel Enichem als ICI bevindt zich thans in de tweede ronde van de herstructurering na reeds capaciteit in andere sectoren te hebben gerationaliseerd met ruilovereenkomsten met respectievelijk Montedison en BP, welke door de Commissie zijn goedgekeurd [1].

(8) Ten tijde van de overeenkomsten vertoont de EDC/VCM/PVC-sector nog steeds aanzienlijke overcapaciteit, ondanks vroegere rationalisatieprogramma's die de capaciteitsbenutting deden stijgen van 62 % in 1982 tot circa 75 % in 1986. Omdat de integratie van de industrie zoveel moeilijkheden oplevert — alle grote producenten zijn verticaal geïntegreerd met ethyleen- en chloorproduktie — heeft iedere verandering, en met name vermindering van capaciteit op een niveau van de verticale produktieketen gevolgen voor de andere niveau's. De industrie moet derhalve speciaal rekening houden met druk beneden in de bedrijfskolom en de gevolgen van de mededinging van fabrikanten uit derde landen.

(9) EDC is veilig en gemakkelijk te vervoeren in tegenstelling tot haar componenten chloor en ethyleen. De meeste EDC wordt gebruikt voor de fabricage van VCM en het grootste deel van de VCM-produktie in West-Europa wordt verwerkt tot PVC, terwijl slechts een geringe hoeveelheid wordt gebruikt om gechloreerde solventia te fabriceren. De meeste VCM wordt binnen hetzelfde concern gebruikt. Slechts circa 10 % wordt op de „vrije" markt verkocht. Men voorspelt een voortzetting van de groei bij PVC op een laag niveau (circa 1,7 % per jaar) tot het einde van de negentiger jaren, gezien de rijpheid van het produkt en de perspectieven voor de industrie die van PVC gebruik maakt.

(10) In 1986 waren er in de Gemeenschap vijftien producenten van PVC, waarvan er enkele het gemeenschappelijk eigendom van derden waren. De eerste vier producenten (te weten Solvay, Enichem, Hoechst en ICI) namen circa 55 % van de produktiecapaciteit voor hun rekening. Enichem en ICI namen (met ongeveer 15 % van de produktiecapaciteit) respectievelijk de tweede en de gemeenschappelijke derde plaats (ongeveer 11 %)

[1] PB nr. L 5 van 7. 1. 1987, blz. 13, en PB nr. L 212 van 8. 8. 1984, blz. 1.

in. Enichem heeft geen andere belangen bij de VCM/PVC-produktie dan die welke onder de overeenkomsten vallen. ICI heeft belangen in drie vennootschappen (in een ervan een meerderheidsbelang) buiten West-Europa die VCM en PVC produceren en in de handel brengen. Deze vennootschappen kunnen op de gemeenschappelijke markt PVC verkopen in concurrentie met EVC. ICI heeft bovendien een minderheidsbelang (25,45 %) in Hispavic SA, een Spaanse producent en verkoper van VCM/PVC, die voor meer dan 50 % eigendom is van Solvay. Ten slotte heeft ICI belangen in vennootschappen die boven in de bedrijfskolom PVC verwerken. Enichem heeft momenteel geen investeringen in de markten boven in de bedrijfskolom.

(11) PVC is gemakkelijk en veilig vervoerbaar. Er bestaat daarom omvangrijk handelsverkeer tussen de Lid-Staten in het produkt. Zelfs met overcapaciteit komt een aanzienlijk deel van de markt van iedere Lid-Staat uit import; in de thuismarkten van ICI en Enichem, het Verenigd Koninkrijk en Italië, neemt import respectievelijk ongeveer 35 en 30 % voor haar rekening.

(12) De weekmakersmarkt maakt grotendeels dezelfde problemen door als de EDC/VCM/PVC-markt, te weten pressie beneden in de bedrijfskolom en overcapaciteit. Bovendien zijn er, gezien de geringe groei bij flexibele PVC, weinig vooruitzichten op een verbetering van betekenis in de prestaties van de sector. Zowel primaire als secundaire weekmakers zijn in hun normale toestand vloeistoffen; zij worden in grote tanks opgeslagen en zijn gemakkelijk te vervoeren. Ook zij worden derhalve op grote schaal over de nationale grenzen van de Lid-Staten verhandeld. Niet alle PVC-fabrikanten produceren tevens weekmakers. In totaal zijn er 24 producenten van weekmakers in de Gemeenschap; de grootste in West-Duitsland (BASF: 15 % van de produktie, Huls: 13 % van de produktie). ICI is op twee na de grootste (12 % van de produktie) en Enichem (4 % van de produktie) circa op acht na de grootste.

E. De overeenkomst

(13) De basisovereenkomst tussen Enichem en ICI is ondertekend op 12 februari 1986. Krachtens deze overeenkomst wordt EVC opgericht als een onderneming in gemeenschappelijk eigendom voor gelijke delen voor de produktie en verkoop van de bovenomschreven produkten. EVC zal ten minste vijf jaar werkzaam zijn met ingang van 1 oktober 1986. Na die periode kan de vennootschap worden ontbonden, maar de partner de zich terugtrekt moet de wederpartij zijn aandelen aanbieden. Er zijn andere specifieke regels in geval van ontbinding van EVC.

(14) EVC wordt bestuurd door een holdingvennootschap, EVC BV, die in Nederland rechtspersoonlijkheid heeft verkregen. Deze holding bezit voor 100 % een coördinatiecentrum te Brussel, dat de operaties van EVC (strategie en controle) in de gehele wereld coördineert, vier plaatselijke werkvennootschappen (in het Verenigd Koninkrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, Italië en Zwitserland) en twee plaatselijke verkoopmaatschappijen (in Frankrijk en voor de Benelux).

(15) EVC onderneemt de research en de ontwikkeling, de produktie en de afzet van de contractprodukten.

a) *R & D, octrooien en know how*

Enichem en ICI stellen EVC kosteloos hun laatste technologie (met inbegrip van know how en octrooien), research- en ontwikkelingsfaciliteiten en personeel ter beschikking via research-serviceovereenkomsten, in Porto Marghera (eigendom van Enichem) en Runcorn (eigendom van ICI). Gedeelten van het personeel zullen aan EVC worden overgedragen, een gedeelte alleen gedetacheerd, dat nog tot de twee moedervennootschappen blijft behoren. De acitiviteiten op het gebied van research en techniek van de moedervennootschappen zullen door EVC op de meest doeltreffende wijze worden gebundeld om de bestaande R & D-programma's van de moedervennootschappen te rationaliseren. EVC zal eigenaar zijn van de resultaten van deze research, met inbegrip van eventuele octrooien.

b) *Bedrijven en produktie*

Enichem en ICI wijden de totale capaciteit van hun bedrijven voor de fabricage van de bovengenoemde produkten uitsluitend aan EVC. Om juridische en zakelijke redenen behouden de moedervennootschappen echter de eigendom van de bedrijven en komen zij alleen overeen dat zij met de gemeenschappelijke dochtermaatschappij niet zullen concurreren. Het VCM-bedrijf van Enichem te Ravenna zal alleen VCM aan EVC leveren tot de sluiting. Het bedrijf te Waldshut blijft echter, hoewel het in de zaken van ICI is opgenomen, eigendom van Lonza.

De plaatselijke exploitatiemaatschappijen van EVC besturen de bedrijven aan de hand van produktiedienstovereenkomsten met de moedermaatschappijen die de instructies volgen van het coördinatiecentrum. In ieder bedrijf detacheert de eigenaar bevoegd personeel aan EVC onder verrichting van alle noodzakelijke diensten, terbeschikkingstelling van uitrusting en bijstand voor de normale exploitatie van het bedrijf, met inbegrip van het onderhoud. Het coördinatiecentrum is aansprakelijk voor de algehele produktiestrategie, te weten welk produkt of welke kwaliteit produkt in welke hoeveelheden in elk bedrijf moet worden vervaardigd, en voor alle aspecten van inventarisbeheer en logistiek.

c) *Afzet*

EVC is verantwoordelijk voor alle aspecten van de afzet, verkoop en technische diensten. De afzet staat onder de controle van het coördinatiecentrum en wordt in de bovengenoemde Europese landen verzorgd door de vier plaatselijke werkmaatschappijen en de twee plaatselijke verkoopmaatschappijen en in andere Europese landen door dochtermaatschappijen van Enichem en ICI die als alleenverkopers optreden (bij voorbeeld ICI Denmark, Enichem Iberica, ICI Ireland) of vertegenwoordigers (bij voorbeeld Tricardos, de niet-exclusieve vertegenwoordiger voor Griekenland). In de rest van de wereld zal de afzet worden verzorgd door de moedervennootschappen als niet-exclusieve dealers.

Voor de eerste jaren laten Enichem en ICI EVC hun merken en rondo, handelsmerken en handelsnamen kosteloos gebruiken, waarna EVC haar eigen logo, handelsmerken en handelsnamen zal hebben ontwikkeld.

(16) Zowel Enichem als ICI belooft EVC exclusief de grondstoffen te zullen leveren welke het betrokken bedrijf nodig heeft. Elke moedermaatschappij belooft tevens 50 % van de totale zogenaamde „primaire behoeften" na het rationalisatieplan van EVC, omschreven als 90 % van haar behoeften aan grondstof, te leveren en heeft het recht om ten hoogste 50 % van de resterende 10 %, haar „secundaire behoeften", te leveren. Is een van de moedervennootschappen niet in staat of bereid te leveren, dan heeft de andere moedervennootschap de eerste optie ; indien beide moedervennootschappen niet in staat of bereid zijn om te leveren is EVC vrij haar behoeften bij derden te dekken. De prijs van de primaire behoeften wordt tussen de moedermaatschappijen en de dochtermaatschappij vastgesteld in een Grondstoffencomité. De prijs is dezelfde voor beide moedervennootschappen. De prijzen voor de secundaire behoeften zullen gebaseerd zijn op de prijzen die op de vrije markt door concurrenten worden berekend.

Naast grondstoffen verkopen Enichem en ICI aan EVC haar behoeften aan chemische hulpprodukten, additieven en katalysatoren, die Enichem of ICI voor gebruik in de produktie van VCM en PVC vervaardigt. De prijs is gebaseerd op de marktprijs of wordt vastgesteld aan de hand van bestaande transferprijsregelingen.

Zoals hierboven is opgemerkt is ICI actief op PVC-markten onder in de bedrijfskolom. Als deze activiteit bij ICI blijft dan zal EVC ICI evenals ICI deed vóór de oprichting van EVC met PVC blijven bevoorraden. Krachtens de overeenkomsten bespreken partijen echter de verwerving door EVC van de activiteiten van ICI op PVC-markten boven in de bedrijfskolom. EVC zal bovendien VCM leveren aan ICI's Runcorn „Genklene"-bedrijf en EDC/HCl aan Enichem's trichloor- en perchloorethyleenbedrijf te Cagliari.

(17) Enichem en ICI zijn bovendien een accessoire overeenkomst aangegaan inzake de distributie van weekmakers voor gebruik in de produktie van PVC-compound. Krachtens deze overeenkomst zal EVC optreden als verkoopagent voor Enichem's primaire weekmakers in Italië, waar Enichem het grootste gedeelte van zijn primaire weekmakers voor toepassingen in PVC verkoopt. PVC zal tevens optreden als verkoopvertegenwoordiger voor ICI's primaire en secundaire weekmakers in de Benelux, Frankrijk, de Bondsrepubliek Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Zwitserland, de gebieden waar ICI het sterkst is. Zowel Enichem als ICI blijven rechtstreeks weekmakers verkopen buiten de bovengenoemde gebieden.

F. Economische en structurele gevolgen van de overeenkomst

(18) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI zetten de strategieën voort die door de twee vennootschappen zijn uitgestippeld voor de rationalisatie van de respectievelijke VCM/PVC-bedrijven. Dit rationalisatieproces werd in 1982 in gang gezet met de bovengenoemde ruiltransacties met Montedison en BP, die Enichem en ICI de gelegenheid gaven hun inspanningen te concentreren op de sectoren waar hun positie als fabrikanten het sterkst was. Deze eerste overeenkomsten stelden partijen in staat tot specialisatie, maar schiepen tevens de gelegenheid voor een reorganisatie van een deel van hun petrochemische activiteiten. Het oogmerk van Enichem en ICI bij de oprichting van EVC is de herstructurering van hun VCM/PVC-bedrijven te voltooien ten einde hun concurrentiepositie te herwinnen en geleidelijk hun verliezen te reduceren.

(19) De overeenkomsten houden bepalingen in voor de sluiting door Enichem en ICI, via hun gemeenschappelijke dochtermaatschappij, van aanzienlijke VCM/PVC-produktiecapaciteit in de jaren 1986/1988. De sluitingen bedragen een belangrijk gedeelte van de totale geschatte overcapaciteit in de VCM/PVC-sector in West-Europa in 1986. Alleen de oudere en minder efficiënte bedrijven — opgenomen in het aanhangsel van de bekendmaking genoemd onder artikel 19, punt 3, van Verordening nr. 17 — zullen worden gesloten. De algemene herstructurering omvat tevens een rationelere verdeling van de produktie van de verschillende kwaliteiten PVC over de bedrijven die aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij worden toegewezen met het oog op een optimalisering van de vervoerkosten. EVC is van plan om binnen twee jaar Enichem's Porto Torres PVC/S-bedrijf over te schakelen op de fabricage van PVC/E en een deel van de PVC/S-capaciteit in het Verenigd Koninkrijk op de produktie van copolymeren.

Door de sluitingen zal de gecombineerde produktiecapaciteit van Enichem en ICI voor de contractprodukten worden verkleind. Het geschatte aandeel van EVC in de communautaire produktiecapaciteit na de sluiting zal 22 tot 23 % bedragen. Bij weekmakers wordt het aandeel van EVC in de verkopen in de Gemeenschap geschat op ongeveer 15 %.

(20) De oprichting van EVC en de daaropvolgende rationalisatie zijn van invloed op de marktstructuur in de Gemeenschap. De voornaamste wijzigingen van betekenis in concurrentie en handel tussen de Lid-Staten zijn te vinden in de PVC-sector. De situatie als gevolg van de regeling is zowel in het licht van de meeromvattende communautaire markt als van de nationale markten waar de invloed het grootst was, bestudeerd.

Uit de cijfers waarover de Commissie beschikt blijkt dat in 1986, toen de overeenkomsten werden gesloten, een groot gedeelte van de communautaire markt werd bevoorraad door concurrenten van Enichem en ICI. Ook in Italië, het Verenigd Koninkrijk en de Bondsrepubliek Duitsland waar de partijen produktiebedrijven bezitten, was de marktpositie van de concurrenten aanzienlijk. Met name het aandeel van door concurrenten (importeurs en/of fabrikanten) geleverde PVC werd als volgt geschat (gemiddelden voor 1985 en de eerste negen maanden van 1986): EG — 78 % ; Italië — 50 % ; Verenigd Koninkrijk — 57 % ; Bondsrepubliek Duitsland — 88 %.

G. Opmerkingen van belanghebbenden

(21) In antwoord op de bekendmaking van de Commissie op grond van artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17, hebben sommige belanghebbende derden hun bezorgdheid te kennen gegeven over de mogelijke prijsvertragingen op de PVC-markten als consequentie van de rationalisatie van de capaciteit.

Andere belanghebbende derden zijn bezorgd over het feit dat verdergaande vermindering van het aantal PVC-leveranciers moeilijkheden kan veroorzaken voor de gebruikers van PVC.

II. JURIDISCHE BEOORDELING

(22) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI vallen onder artikel 85, lid 1, omdat zij de mededinging beperken en de handel tussen Lid-Staten ongunstig beïnvloeden. Er kan derhalve niet, zoals partijen in hun primair verzoek vragen, een negatieve verklaring voor worden afgegeven. Zij kunnen evenwel worden vrijgesteld van het kartelverbod krachtens artikel 85, lid 3.

A. Artikel 85, lid 1

(23) Enichem en ICI zijn ondernemingen in de zin van artikel 85, lid 1, en de tussen hen geldende regelingen zijn overeenkomsten en onderling afgestemde feitelijke gedragingen die onder deze bepaling vallen.

a) *Doel en gevolg van de concurrentiebeperking*

(24) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI moeten ten aanzien van hun economische gevolgen als één geheel worden geanalyseerd. Onder de omstandigheden van de zaak moeten de overeenkomsten worden geacht ten doel en ten gevolge te hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt beperkt, en wel om de volgende redenen :

— een van de voornaamste oogmerken van de overeenkomsten is een ingrijpende capaciteitsvermindering tot stand te brengen,

— ten einde de gemeenschappelijke dochtermaatschappij werkzaam te doen zijn en haar doelstellingen te doen verwezenlijken, voeren de overeenkomsten een blijvende samenwerking tussen EVC en de moedermaatschappijen in, die potentiële concurrenten blijven,

— na de oprichting van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij blijven partijen ten aanzien van de contractprodukten potentiële en in enkele gevallen feitelijke concurrenten, onderling en ten opzichte van EVC,

— er vindt geen overdracht van activa aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij plaats.

(25) Vermindering van capaciteit

Een van de voornaamste oogmerken van de overeenkomsten is meer capaciteitsvermindering mogelijk te maken dan via eenzijdige herstructurering had gekund. Overeenkomsten tussen concurrenten die beogen bedrijven te sluiten en capaciteit te verminderen hebben naar hun aard rechtstreeks gevolgen voor de mededinging.

(26) De noodzaak van de voortdurende samenwerking tussen partijen en de gemeenschappelijke dochtermaatschappij

Het voortdurend in bedrijf houden van de produktie-eenheden door de bezittende partij krachtens produktiedienstovereenkomsten en de clausules in de basisovereenkomst krachtens welke partijen grotendeels of uitsluitend grondstoffen (voornamelijk EDC) en diensten leveren die beneden in de bedrijfskolom (VCM/PVC) nodig zijn voor de gemeenschappelijke dochtermaatschappij, zijn nodig voor haar daadwerkelijke exploitatie. EVC is afhankelijk van de voortdurende samenwerking van elk der moedermaatschappijen om haar werkzaamheden te kunnen vervullen en tot de voorgenomen vermindering van capaciteit te kunnen geraken. Deze voortdurende samenwerking maakt onlosmakelijk deel uit van de gehele regeling. De samenwerking tussen partijen en de gemeenschappelijke dochtermaatschappij, nodig voor de produktie van waren waarvoor de ondernemingen feitelijke of potentiële concurrenten blijven, kan niet zonder rechtstreeks gevolg blijven voor de concurrentie tussen hen.

Voorts beperken in de onderhavige zaak de leveringsverbintenissen tussen partijen en de gemeenschappelijke dochtermaatschappij de mededinging met derden. Deze verbintenissen zijn uitdrukkelijk exclusief en hebben dezelfde duur als de gemeenschappelijke dochtermaatschappij. Bovendien hebben zij dikwijls betrekking op leveranties tussen faciliteiten die onderling verbonden zijn door pijplijn als onderdeel van een geïntegeerde petrochemische operatie. De regelingen verplichten de gemeenschappelijke dochter contractueel grotendeels (90 % plus eventueel de resterende 10 %) haar behoeften bij de moedermaatschappijen te dekken en concurrenten van de levering van de produkten uit te sluiten, dan wel de moedermaatschappijen te verbieden aan anderen te verkopen.

Ten slotte zal de gemeenschappelijke dochtermaatschappij ook afhankelijk zijn van de medewerking van partijen voor de afzet van haar produkten in landen waar zij geen plaatselijke vestiging of verkoopmaatschappij hebben. Met name in bepaalde Lid-Staten (te weten Denemarken, Ierland, Portugal en Spanje) zal Enichem of ICI optreden via een alleenverkoopovereenkomst die automatisch kan worden hernieuwd zonder bepaalde afloopdatum.

(27) De partijen en de gemeenschappelijke dochtermaatschappij blijven feitelijke concurrenten

Enichem en ICI, als onafhankelijke ondernemingen, blijven feitelijke concurrenten op de markten van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij. Niet alle EDC/VCM-producerende bedrijven zijn aan EVC overgedragen; bepaalde faciliteiten blijven geheel in eigendom en onder beheer van de moedermaatschappijen, hoewel hun produktie in principe aan EVC moet worden geleverd.

Een der moedermaatschappijen, ICI, bezit belangen in vennootschappen buiten West-Europa die VCM/PVC produceren en in staat zijn dit produkt in concurrentie met de gemeenschappelijke dochtermaatschappij binnen de gemeenschappelijke markt te verkopen. ICI heeft voorts een minderheidsbelang in een andere VCM/PVC-producent en -dealer binnen de Gemeenschap (Hispavic).

(28) De partijen en de gemeenschappelijke dochtermaatschappij blijven potentiële concurrenten

Enichem en ICI, als onafhankelijke ondernemingen, blijven feitelijke concurrenten op het niveau beneden in de bedrijfskolom voor produktie die aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij is toevertrouwd. Voor twee concerns die zo groot zijn als partijen, met hun omvangrijke technologische ervaring en met de actieve aanwezigheid van beiden in de zaken beneden in de bedrijfskolom zou het vrij gemakkelijk en goedkoop zijn om boven in de bedrijfskolom binnen te komen in zaken welke zij aan EVC hebben overgedragen en waarvoor zij alle basismaterialen blijven leveren. De positie van partijen kan derhalve niet worden vergeleken met die van een onderneming die de markt voor de eerste keer wil binnenkomen zonder een sterke basis beneden in de bedrijfskolom, dan wel ervaring boven in de bedrijfskolom.

Een potentiële concurrentie blijft bovendien aanwezig door het besluit om de gemeenschappelijke dochtermaatschappij niet de meerderheid van het personeel en de eigendom van de produktiefaciliteiten en researchcentra en octrooien en know how over te dragen. Aldus behouden partijen ongetwijfeld de capaciteit en de ervaring die nodig zijn voor vervaardiging van de produkten in de aan EVC overgedragen sector. Tevens behouden Enichem en ICI de mogelijkheid om bij te blijven met alle verbeteringen, dank zij welke zij de facto permanent op de markt van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij aanwezig kunnen blijven.

De noodzaak van blijvende samenwerking tussen Enichem, ICI en EVC verhoogt bovendien het potentieel voor mededinging.

(29) Geen overdracht van activa

Om verschillende juridische en commerciële redenen hebben partijen geen overdracht van activa aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij doen plaatsvinden. De produktiefaciliteiten en de researchcentra die bij EVC zijn ondergebracht blijven het eigendom van de moedermaatschappijen en hangen ook voortaan van deze volledig af voor diensten, grondstoffen, technologie, octrooien en personeel (uitgezonderd een deel van het personeel van het researchcentrum). Er is derhalve noch van de oprichting van een zelfstandige entiteit sprake noch van een totale terugtrekking uit de markt van Enichem of ICI, die na de overeenkomst onafhankelijke ondernemingen blijven. Voorts houdt de basisovereenkomst voor de oprichting van de gemeenschappelijke dochtermaatschappij de mogelijkheid in van haar ontbinding of van de terugtrekking van een der moedermaatschappijen na een aanvangsperiode van vijf jaar.

b) *Gevolgen voor de handel tussen Lid-Staten*

(30) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI hebben betrekking op produkten waarin in omvangrijke mate binnen de Gemeenschap handel wordt gedreven. De beide ondernemingen exporteerden deze vroeger naar andere Lid-Staten en er worden door concurrenten aanzienlijke hoeveelheden geïmporteerd uit andere Lid-Staten naar de landen waar hun produktiebedrijven gevestigd zijn. Als gevolg van de overeenkomsten ondergaat de gehele concurrentiestructuur ingrijpende wijzigingen uit een oogpunt van gebruikers en andere producenten in de Gemeenschap.

B. Artikel 85, lid 3

(31) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI voldoen aan de voorwaarden voor vrijstelling volgens artikel 85, lid 3. Zij dragen bij tot een verbetering van de produktie en de verdeling der produkten en tot bevordering van de technische en economische vooruitgang, terwijl zij de gebruikers een billijk aandeel verschaffen in de daaruit voortvloeiende voordelen. Zij leggen de betrokken ondernemingen geen beperkingen op die hier onmisbaar zijn voor het bereiken van deze doelstellingen en verschaffen de ondernemingen evenmin de mogelijkheid de mededinging voor een aanzienlijk deel van de betrokken produkten uit te schakelen.

(32) De vrijstelling is voornamelijk gerechtvaardigd omdat de overeenkomsten op korte termijn aanzienlijke vooruitgang mogelijk maken bij de rationalisatie van de petrochemische bedrijven van Enichem en ICI, die deel uitmaken van een industrie die, ten tijde van de overeenkomsten, in de hele Gemeenschap onder ernstige structurele overcapaciteit te lijden heeft. Als gevolg van de afspraken kunnen partijen hun VCM/PVC-bedrijven sneller en radicaler herstructureren dan zij individueel hadden gekund.

(33) Zo scheppen de overeenkomsten objectieve voordelen — met name via een uitgebreid programma van sluitingen in een sector die onder structurele overcapaciteit te lijden heeft — opwegende tegen de bovengenoemde concurrentiebeperkingen. Aan de individuele voorwaarden van artikel 85, lid 3, is op de volgende wijze voldaan :

Verbetering van de produktie en de verdeling der produkten ; bevordering van de technische en economische vooruitgang

(34) Door samen te werken zullen Enichem en ICI hun VCM/PVC-bedrijven sneller en radicaler rationaliseren dan zij individueel hadden gekund. De rationalisatie verhoogt de technische efficiency en maakt het mogelijk verouderde produktie-eenheden te sluiten en bepaalde bestaande bedrijven om te schakelen op de produktie van verschillende typen of kwaliteiten PVC. Ook kan elk van de partijen op financieel en commercieel vlak de sluitingen gemakkelijker verwerken welke zij vroeger individueel tot stand brachten. De overeenkomsten maken het partijen mogelijk via de gemeenschappelijke dochtermaatschappij hun respectieve herstructureringen te vervolgen die in 1982 waren aangevangen om hun activiteiten bij de thermoplastics af te slanken na de buitensporige expansie in de zeventiger jaren.

(35) Bilaterale regelingen in sectoren waar een structurele overcapaciteit heerst die leidde tot radicale herstructurering en met name tot sluitingen, passen in het huidige beleid van de Commissie, met name in de petrochemische sector. In dit opzicht leiden de overeenkomsten, via de omvangrijke geprojecteerde bedrijfssluitingen waardoor een belangrijk gedeelte van de huidige overcapaciteit voor VCM/PVC in West-Europa zal worden opgeheven, tot belangrijke verbeteringen in de produktie. Wegens de bedrijfssluitingen zal de produktie worden geconcentreerd op het modernste bedrijf, dat dan voor een groter percentage kan worden benut. Hogere benuttingspercentages zijn met name van belang in de VCM/PVC-sector net zoals bij andere thermoplastics, waar hoge vaste produktiekosten rechtstreeks van invloed zijn op de kosten per eenheid. Door de mogelijkheid te scheppen om de vaste kosten te spreiden over een grotere produktie dalen de kosten per eenheid. De geprojecteerde sluitingen zijn in het bijzonder noodzakelijk in de sectoren als de PVC waar de exploitatiepercentages zelfs na de eerste herstructureringsronde nog steeds te laag zijn : 62,4 % in 1981, 60,8 % in 1982, 61,5 % in 1983, 67,5 % in 1984 en 66 % in 1985.

(36) De overeenkomsten bevatten bepalingen krachtens welke octrooien en know how van Enichem en ICI aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij kunnen worden toegekend, die dan verantwoordelijk wordt voor alle research- en ontwikkelingsactiviteiten in de betrokken sector. Dit schept voor EVC de mogelijkheid om te profiteren van de jongste technologie van de moedervennootschappen en hun respectievelijke researchcentra. Zo zal het potentiële percentage aan technische innovatie stijgen, waardoor de rationalisatie wordt vergemakkelijkt en wordt bijgedragen tot een daling van de variabele kosten.

(37) Een gevolg van de overeenkomsten is dat de respectievelijke produktieactiviteiten van Enichem en ICI in de gemeenschappelijke dochtermaatschappij worden vereend. Zo kunnen de geprojecteerde sluitingen tot stand worden gebracht zonder het assortiment PVC-kwaliteiten/soorten/gradaties te verminderen dat de klanten wordt aangeboden, hetgeen voor elke PVC-producent van essentiële betekenis is wil hij op de markt werkzaam blijven. Zulk een eenmaking maakt tevens een bepaalde herverdeling van de produktie over de verschillende bedrijven mogelijk en een specialisatie in de verschillende kwaliteiten en/of sub-kwaliteiten, waardoor de rationalisatie kan worden verstevigd en de produktiecentra dichter bij hun natuurlijke markten kunnen worden gebracht, zodat de transportkosten dalen. Zulk een daling van de kosten zou van bijzonder belang kunnen zijn voor ondernemingen als Enichem en ICI, wiens produktiefaciliteiten, voornamelijk gevestigd in Italië en het Verenigd Koninkrijk, gedecentraliseerd zijn ten opzichte van de belangrijke gebruikers van de markt, vertegenwoordigd door de landen in het geografische centrum van de Gemeenschap. Soortgelijke voordelen vloeien in het afzetstadium voort uit de overeenkomst inzake weekmakers vooral sinds het door EVC aangeboden assortiment vollediger is dan de assortimenten die vroeger individueel door Enichem en ICI werden verkocht. Deze

overeenkomst moet ondergeschikt beschouwd worden aan de basisovereenkomst dat weekmakers bij voorkeur verkocht moeten worden te zamen met PVC.

Voordelen voor de afnemers

(38) Door de overeenkomsten tussen Enichem en ICI ontvangen de gebruikers, die voornamelijk te vinden zijn in de PVC-verwerkende industrie boven in de bedrijfskolom, een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen, mits, als in het onderhavige geval, een daadwerkelijke mededinging wordt gehandhaafd. PVC is te verkrijgen in een aantal kwaliteiten/soorten/gradaties en subkwaliteiten die in een groot aantal verschillende landen worden verkocht ; hadden partijen besloten zelfstandig bepaalde bedrijven te sluiten of hun produktie van bepaalde produkten te verminderen — waartoe zware verliezen hen waarschijnlijk zouden hebben gedwongen — dan zouden hun afnemers op korte en middellange termijn te lijden hebben gehad van onderbrekingen of verminderingen in de aanvoer en een eventuele verslechtering van kwaliteit. De samenwerkingsovereenkomsten maken echter rationalisatie mogelijk en verzekeren de gebruikers een voortdurende aanvoer van produkten van traditionele en waarschijnlijk betere kwaliteit. De PVC-gebruikers hebben in het algemeen een ruime hoeveelheid opties, waarin de prijs dikwijls het doorslaande argument is bij de keuze van leverancier. Gezien de aard van PVC zijn echter nog andere factoren ook van bijzondere betekenis : een bepaalde leverancier kan niet werkelijk concurreren als hij geen produkt kan verschaffen binnen het pakket, binnen redelijke tijd en naar de specificaties van de afnemers. Voorts profiteren de gebruikers van de ontwikkeling van de produkten en de technologieën die mogelijk zijn gemaakt door de vereniging van de R & D-activiteiten van partijen in EVC.

(39) Wat de overeenkomsten inzake plastificeerders betreft kan worden opgemerkt dat de voordelen voor de verbruikers voortvloeien uit de bovenvermelde mogelijkheid om te kiezen uit een ruimer assortiment produkten van dezelfde verkoper. Bovendien is het in deze sector voor klanten nuttig dat zij PVC en primaire en secundaire weekmakers bij dezelfde bron kunnen verkrijgen : wegens het voordeel van een geïntegreerde technische service en een voortdurende daling in de administratiekosten voor zowel de klant als de leverancier. In dit opzicht moet de overeenkomst met betrekking tot weekmakers ondergeschikt beschouwd worden aan de basisovereenkomst.

Onmisbaarheid van de beperkingen

(40) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI zijn, met de concurrentiebeperkingen welke zij met zich mee brengen, in de context van structurele overcapaciteit van de markt in subject ten tijde van de overeenkomst onmisbaar voor het bereiken van de bovengenoemde doelstellingen op korte termijn. Zoals hierboven reeds is onderstreept, kon de radicale herstructurering welke de overeenkomsten mogelijk maken niet zo snel worden bereikt en zo ingrijpend zijn, indien zij geheel zou zijn overgelaten aan de krachten van vraag en aanbod waarbij elk van de partijen individueel een rol zou spelen.

(41) Enichem noch ICI kon in dezelfde omvang individueel de nodige ingrijpende capaciteitsverminderingen tot stand brengen. Beide partijen hebben onafhankelijk een serie opties bestudeerd ter verbetering van hun respectievelijke commerciële posities. Geen van hen heeft een bevredigende solitaire optie gevonden die haar VCM/PVC-bedrijf in aanzienlijke mate zou verbeteren zonder schadelijke gevolgen voor andere verwante activiteiten. Gezien de specifieke geïntegreerde aard van petrochemische produkten, bestaan er duidelijk verbanden tussen activiteiten op de markten boven en beneden in de bedrijfskolom. Zo heeft een vermindering van capaciteit boven in de bedrijfskolom een verpletterend effect beneden in de bedrijfskolom en vice versa. De samenwerking tussen Enichem en ICI zou zelfs na de geprojecteerde sluitingen een interne vraag naar ethyleen en chloor in stand laten : het nadelige gevolg zou zo klein mogelijk worden gemaakt, onder vermijding van ernstige consequenties voor de levensvatbaarheid van bedrijven en verbonden zaken. ICI heeft een aantal moderne VCM- en PVC-bedrijven in West-Europa ; een dalende vraag heeft geleid tot negatieve financiële consequenties als gevolg van overcapaciteit. De marktpositie van ICI volstaat klaarblijkelijk niet om haar bedrijven te ondersteunen : wil men deze volledig benutten dan zou ICI haar produktie moeten verhogen, hetgeen gevaar zou opleveren voor de Europese industrie in haar geheel tot de structurele overcapaciteit is opgeheven. Even problematisch zou voor ICI een strategie zijn waarbij zij grote eenzijdige bedrijfssluitingen zou ondernemen, gezien de uitvoerbarrières die voortvloeien uit de geïntegreerde aard van het bedrijf en gezien de noodzaak om een compleet assortiment PVC-kwaliteiten te handhaven dat aan de klanten kan worden aangeboden. In Enichem's geval is de situatie gelijk aan die bij ICI. Enichem staat nog steeds voor problemen in deze sector die door de eerste ronde herstructurering van de Italiaanse petrochemische industrie niet geheel zijn opgelost. Enichem staat nu voor een groot aantal bedrijven in verschillende plaatsen in Italië die grotendeels verticaal zijn geïntegreerd en in een aantal gevallen nieuwe investeringen behoeven. Investeringen van deze aard kunnen echter niet economisch worden gerechtvaardigd in de toestand waarin het VCM/PVC-bedrijf zich thans bevindt en zouden in strijd zijn met de dringende noodzaak de overcapaciteit in deze sector te verminderen, hetgeen in het algemeen belang van de Gemeenschap is.

(42) Om deze redenen is de meest levensvatbare oplossing voor beide vennootschappen, niet unilateraal te werk te gaan maar de herstructurering aan te vatten via een volledig gecoördineerde samenwerking die alleen tot stand kan komen via de oprichting van een gezamenlijke dochtermaatschappij. Wil deze maatschappij in staat zijn zo snel en concurrerend mogelijk met haar operaties te beginnen, dan moeten de bedrijfssluitingen onafhankelijk van de huidige produktie- en distributieactiviteiten van research en ontwikkeling en technische service plaatsvinden. PVC is geen homogeen goed, maar wordt verkocht in een groot aantal verschillende kwaliteiten/gradaties/sub-gradaties van elk basistype : iedere klant heeft zijn eigen behoeften en het is dikwijls voor een producent nodig een speciale kwaliteit/gradatie/sub-gradatie of soort te produceren voor een individuele klant en volgens een bepaalde techniek. De informatie over de behoeften van klanten die door de verkoopafdelingen op de markt wordt verzameld moet dan ook snel en efficiënt aan de R & D-centra worden doorgegeven en op produktieniveau worden toegepast.

(43) Over de onontbeerlijkheid van de overeenkomsten krachtens welke de moedermaatschappijen de gemeenschappelijke dochtermaatschappij octrooien, know how en researchcentra ter beschikking stellen moet worden opgemerkt dat deze regelingen nauw verband houden met de oprichting van EVC en van wezenlijke betekenis zijn om de verwachte voordelen bij de ontwikkeling van produkten en technologieën te verkrijgen. De regelingen voor de levering van grondstoffen en/of tussen- of hulpprodukten of de verschaffing van uitrusting en/of diensten zijn in de omstandigheden eveneens onmisbaar, gezien de kostenvoordelen welke zij, vooral op korte termijn, bieden om logistische en economische redenen. Voorts zijn zij onmisbaar voor de voorgenomen sluitingen, ten einde de nadelige gevolgen welke hierboven zijn omschreven, te ontgaan. De concurrentiebeperkingen in de overeenkomsten zijn onmisbaar om de aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij toegekende bedrijven efficiënt te exploiteren.

(44) Bij de overeenkomst inzake afzet van primaire en secundaire weekmakers vloeit de onmisbaarheid voort uit het risico van schadelijke gevolgen, met name voor de handel. Die zouden kunnen ontstaan door het verlies van fundamentele verkoopsamenwerking tussen weekmakers en PVC, als na de oprichting van EVC, Enichem en ICI door zouden gaan met het verkopen van weekmakers.

(45) De conclusie moet dan ook luiden dat de overeenkomsten tussen Enichem en ICI de partijen geen beperkingen van de mededinging opleggen die niet onmisbaar zijn voor het bereiken van de in artikel 85, lid 3, genoemde doelstellingen op korte termijn ; minder concurrentiebeperkende middelen zouden het doel niet zo effectief en snel hebben verwezenlijkt.

Uitschakeling van de mededinging

(46) De overeenkomsten tussen Enichem en ICI en met name de regelingen tot sluiting van bepaalde produktiefaciliteiten, geven partijen niet de mogelijkheid om voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten de mededinging uit te schakelen.

(47) Zoals hierboven in deel I van deze beschikking is aangetoond zijn de produkten, hoewel het transport duur kan zijn, gemakkelijk en veilig te vervoeren. Er bestaat daarom binnen de Gemeenschap, zelfs binnen West-Europa als geheel, intensief handelsverkeer. De Europese markten worden gekenmerkt door geringe barrières voor de toegang van nieuwe producenten of importeurs. Hoewel de gemeenschappelijke markt nog niet volledig is geïntegreerd komt de Gemeenschap, wanneer men rekening houdt met de invloed van de import, meer overeen met de omschrijving van de geografische markt dan de nationale markten van de landen waar de produktiefaciliteiten die aan de gemeenschappelijke dochtermaatschappij zijn toegekend gelegen zijn.

(48) Als uitvloeisel van de overeenkomst werd EVC de grootste communautaire producent voor en verkoper van de betrokken produkten (ongeveer 22 tot 23 % PVC nominaal produktieaandeel in de Gemeenschap, na de herstructurering). Vanuit een oogpunt van structuur, gedrag en prestaties, zou het concurrentiebeperkend gevolg van de oprichting en exploitatie van EVC belangrijk kunnen zijn, vooral in een markt gekarakteriseerd door een neiging naar een nauwere oligopolie. Een daadwerkelijke mededinging blijft evenwel zowel op de gemeenschappelijke markt als op de nationale markten van de Lid-Staten gehandhaafd. Daarom zou de handhaving van daadwerkelijke mededinging en met name de aanwezigheid van sterke concurrenten onder de Europese producenten EVC verhinderen om op korte en middellange termijn macht op de markt uit te oefenen. Voorts heeft EVC wel een omvangrijk kwaliteitenassortiment voor PVC, maar leveren andere producenten PVC-soorten/kwaliteiten/gradaties en ook andere vervangbare polymeren voor dezelfde doeleinden in een veel grotere hoeveelheid dan de afzet van EVC. Met name is, wat de nationale markten van de Lid-Staten betreft, het marktaandeel van EVC niet erg hoog behalve in Italië, het Verenigd Koninkrijk en Ierland ; op deze markten maakt de bijeenvoeging van de vroegere afzonderlijke marktaandelen van respectievelijk Enichem en ICI slechts een marginaal verschil voor de concurrentiesituatie in die landen wat betreft de produkten in kwestie.

(49) In 1987 is de Commissie een onderzoek begonnen in de PVC-sector naar het mogelijke bestaan van een multilateraal akkoord tussen de Europese fabrikanten dat indruist tegen de mededingingsregels. Er zijn echter geen gronden om aan te nemen dat

de akkoorden in kwestie tussen Enichem en ICI deel uitmaken van een dergelijk akkoord. Bovendien zijn de akkoorden bilateraal en de uitbreiding van deze akkoorden naar derde partijen binnen de Gemeenschap is uitdrukkelijk uitgesloten voor het heden en zal voor wat betreft de toekomst nauwlettend door de Commissie in de gaten worden gehouden.

(50) Op de weekmakersmarkt is de structuur sterker concurrentieel dan voor VCM/PVC. Ondanks de overeenkomst is er een hoge mate aan daadwerkelijke mededinging over en gebruikers zijn in staat om van leverancier te wisselen op grond van prijs en serviceverlening. Bovendien wordt EVC, hoewel zij in deze sector de verkopen van Enichem en ICI bundelt, nog niet de grootste onderneming. Zo is het schadelijke gevolg voor de mededinging ongetwijfeld minder beduidend dan in de VCM/PVC-sector.

Duur van de vrijstelling, condities en verplichtingen

(51) Artikel 8, lid 1, van Verordening nr. 17 bepaalt dat vrijstellingen krachtens artikel 85, lid 3, slechts voor een bepaalde termijn worden gegeven en voorwaarden en verplichtingen kunnen inhouden.

(52) Gezien de aard van de overeenkomsten en de perspectieven voor de VCM/PVC-industrie en haar markten, vormen de ingrijpende capaciteitsverminderingen een rationalisatie welke door de twee partijen via de gemeenschappelijke dochtermaatschappij worden ondernomen, hetgeen, zoals hierboven reeds is geaccentueerd, de voornaamste reden is om de overeenkomsten van het kartelverbod vrij te stellen.

Echter, de oprichting van EVC heeft een aanzienlijke invloed op de concurrentie, de positie van de grootste onderneming op de markt verstevigend. Daarom dient de duur van de vrijstelling, met name met het oog op een concrete uitvoering op korte termijn van de sluitingsplannen binnen het tijdschema en een vaststelling van de onmiddellijke reactie van de markt, gesteld te worden op vijf jaar. Deze periode wordt momenteel redelijk geacht voor een verwezenlijking van de doelstellingen in artikel 85, lid 3. Voorts komt zij overeen met de periode waarna partijen volgens de overeenkomsten de gemeenschappelijke dochtermaatschappij kunnen ontbinden. De vijf jaar moeten ingaan op de dag van de aanmelding van de overeenkomsten, en duren tot 25 maart 1991.

(53) Noch de gemeenschappelijke dochtermaatschappij noch haar moedermaatschappijen mogen met betrekking tot de produkten genoemd in de overeenkomsten rechtstreeks of indirect belangen behouden in concurrerende producerende of distribuerende ondernemingen binnen de gemeenschappelijke markt van een soort waarvan verwacht kan worden dat het kan dienen als een instrument om het commerciële gedrag van zulke ondernemingen te beïnvloeden. Dit verbiedt echter niet het tijdelijk — de tijd die redelijkerwijze nodig zal zijn voor een totale ontdoening — behouden van een puur financieel belang, wat niet mag inhouden deelnemerschap in management of bestuurslidmaatschap van mededingers of vertegenwoordiging in mededingingsraden met uitzondering van onafhankelijke commissarissen.

(54) Om de Commissie in de gelegenheid te stellen na te gaan of aan de voorwaarden van de vrijstelling gewetensvol is voldaan, met name ten aanzien van het herstructureringsprogramma, moet de gemeenschappelijke dochtermaatschappij en elke moedermaatschappij de verplichting worden opgelegd de Commissie elk jaar verslag uit te brengen. Dit verslag moet bijzonderheden vermelden over de uitvoering van het rationalisatieplan en de daarbij geboekte vooruitgang. Het moet met name de capaciteitssluitingen en alle veranderingen in produktie en afzet van de contractprodukten vermelden, voorts de produktie en verkopen van elk produkt door de gemeenschappelijke dochtermaatschappij en, indien van toepassing, door partijen op de gemeenschappelijke markt als geheel en in elke Lid-Staat, en ten slotte het volume van de produktie dat intern wordt gebruikt. Het verslag dient binnen vier weken na het einde van de periode waarop het betrekking heeft aan de Commissie te worden toegezonden. Het eerste verslag moet de periode dekken van 26 maart 1987 tot 25 maart 1988.

(55) Hoewel de overeenkomsten tussen Enichem en ICI voor vrijstelling in aanmerking komen omdat zij, met name via de omvangrijke verminderingen van overcapaciteit, voldoen aan de voorwaarden van artikel 85, lid 3, leidden zij tot het sterker maken van een belangrijke onderneming met een omvangrijk marktaandeel van de produktiecapaciteit voor en de verkoop van de relevante produkten in de Gemeenschap. Gezien de algemene tendens op de markt van thermoplastics en gezien de gevaren welke zulk een toename van marktmacht kan betekenen voor het behoud van een vrije mededinging binnen de Gemeenschap, heeft de Commissie de plicht de ontwikkelingen van nabij te volgen. Omdat EVC op de markt reeds een sterke positie heeft verworven (22 tot 23 % van de produktiecapaciteit van VCM/PVC) bestaat er een goede kans dat een expansie binnen dezelfde of verwante sectoren deze nog zal versterken. De gemeenschappelijke dochtermaatschappij en/of haar moedermaatschappijen moet daarom de plicht worden opgelegd de Commissie vooraf in kennis te stellen van door hen of hun dochtermaatschappijen of verbonden vennootschappen voorgenomen initiatieven tot expansie ten aanzien van de produkten waarop deze beschikking betrekking heeft of andere produkten op de markten beneden en/of boven in de bedrijfskolom.

(56) Om de Commissie in de gelegenheid te stellen de vrijgestelde overeenkomsten onder toezicht te houden zoals artikel 8, lid 2, van Verordening nr. 17 voorschrijft, moet de gemeenschappelijke dochtermaatschappij en haar moedermaatschappijen bovendien de plicht worden opgelegd de Commissie vooraf in kennis te stellen van vernieuwingen van, of uitbreidingen in, de strekking of de aard van, of wijzigingen of toevoegingen in, de overeenkomsten.

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

Artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag wordt overeenkomstig artikel 85, lid 3, voor de periode van 26 maart 1986 tot en met 25 maart 1991 buiten toepassing verklaard voor de overeenkomsten tussen Enichem SpA, hierna te noemen Enichem, en Imperial Chemical Industries plc, hierna te noemen ICI, betreffende de oprichting van een gemeenschappelijke dochtermaatschappij, European Vinyls Corporation, hierna te noemen EVC, met het doel werkzaam te zijn in de sectoren VCM en PVC, en voor de overeenkomst die de distributie van primaire en secundaire PVC-weekmakers betreft.

Artikel 2

De in artikel 1 vervatte ontheffingsverklaring is onderworpen aan de voorwaarde dat Enichem, ICI en EVC met betrekking tot de in de overeenkomsten genoemde produkten geen directe of indirecte deelnemingen behouden in concurrerende producerende of distribuerende ondernemingen binnen de gemeenschappelijke markt die zouden kunnen dienen om het commerciële gedrag van die ondernemingen te beïnvloeden.

Artikel 3

Aan de in artikel 1 vervatte ontheffingsverklaring zijn de volgende verplichtingen verbonden :

1. Enichem, ICI en EVC zijn elk gehouden ieder jaar gedurende de periode van de ontheffing aan de Commissie een rapport over te leggen. Ieder rapport dient binnen een termijn van vier weken na afloop van de periode waarop het betrekking heeft te worden toegezonden. Het eerste rapport dient betrekking te hebben op de periode van 26 maart 1987 tot en met 25 maart 1988.

   Elk rapport dient de activiteiten met betrekking tot EDC, VCM, PVC en primaire en secundaire PVC-weekmakers te betreffen en dient voorts alle bijzonderheden te vermelden over de uitvoering van het rationalisatieplan en over de voortgang die daarbij geboekt is. Meer in het bijzonder dient het de sluitingen van produktiecapaciteit en alle eventuele wijzigingen in de produktie en de distributie van de betrokken produkten en de produktie en de verkopen van ieder van de betrokken produkten door de gemeenschappelijke dochteronderneming en, in voorkomend geval, door partijen, te vermelden, zowel op de gemeenschappelijke markt in zijn geheel als in iedere Lid-Staat, alsmede de hoeveelheid produktie voor intern verbruik.

2. Enichem, ICI en EVC dienen elk de Commissie vooraf in kennis te stellen van eventuele initiatieven die door hen of door hun dochterondernemingen of met hen verbonden ondernemingen worden genomen met betrekking tot de produkten die het voorwerp van deze beschikking vormen of met betrekking tot andere produkten die behoren tot de bedrijfskolom daarboven of daaronder.

3. Enichem, ICI en EVC dienen elk de Commissie vooraf in kennis te stellen van eventuele verlengingen van de in artikel 1 bedoelde overeenkomsten of uitbreiding van de werkingssfeer of de aard daarvan of van wijzigingen of toevoegingen met betrekking daartoe.

Artikel 4

Deze beschikking is gericht tot de navolgende ondernemingen :

— Enichem SpA,
Piazza Boldrini, 1,
I-20097 S. Donato Milanese ;

— Imperial Chemical Industries plc,
Imperial Chemical House,
Millbank,
UK-London SW1P 3JF ;

— European Vinyls Corporation,
Vorstlaan 360,
B-1160 Brussel.

Gedaan te Brussel, 22 december 1987.

Voor de Commissie
Peter SUTHERLAND
Lid van de Commissie